

# Paul-ŋum Tuyuutai Galatia-ġmiunun

**1** <sup>1</sup>Uvaŋa Paul. Uqqiraqtaunġitchuŋa iŋuich pisuŋhatigun. Aglaan Agaayyutim Aapauruam aŋipkakkanaŋ Jesus Christ tuqunaruaniŋ piksraqtaagigaana tuyuġipluŋa uqqiraqtautqupluŋa. <sup>2</sup>Aglaktuŋa taavrumiŋa tuyuutmik ukpiqtuanġuruapayaanun Galatia-mi. Ukpiqtuanġuruat aniqatit uvani tuyuqmiut nayaanġanik. <sup>3</sup>Uvvatuq Agaayyutim Aapagikkapta suli Jesus Christ atannapta iŋuaqqutillaŋniaglisi suli tutqiksillusi. <sup>4</sup>Jesus qaitchuq iŋmiŋik piqutigiplugich killuqsautivut annautisukhuta marrumakŋa pigiitchuamiŋ iŋuuniahiptikniŋ maligutlugu pisuŋha Agaayyutim Aapagikkapta. <sup>5</sup>Taatnamik Agaayyun kamagilakput taimuŋa. Amen.

## Tusraayugaagiksuaq Atautchiinauruq

<sup>6</sup>Uvaŋa kaŋiqsiŋiaġukkiga una, Suvaatatai ayaktiġniqpiŋu Jesus akuqtuiŋanikapsi sivuani anniŋsuqtiksrauplugu. Iŋuaqqutriġiġmigun tuqŋuġaasi piqatautqplusri ilaani Christ-kun, aglaan naalaġnirusi atlamun tusaayugaagiksuumun. <sup>7</sup>Uvva, atlamik tusaayugaagiksua-mik piitchuq! Aglaan iŋaŋisa iŋuich alapititkaasi atlaŋnuqtaġniaqŋu tusaayugaagiksuaq Christ-kun. <sup>8</sup>Quliaqtuaġutigipsi tusaayugaagiksuumik nalaunġaruakun. Aglaan iŋaŋisa iŋuich uqautiġaasi atlaŋnuqŋu. Uvagut naagaqaa isaġulgum qilaŋmiŋ uqagigupti-gu atlaŋnuġlugu nalaunġanġitchuq. Agaayyutim piyaqquġligich quliaqtuaqatuaŋ atlaŋnuqŋu. <sup>9</sup>Uqautiġiqiŋniagiga uqautiġikkaġa sivuani, Quliaqtuaqaliqput tusraayugaagiksuumik nalaunġaruakun akuqtukkaqsi, aglaan atlat iŋuich quliaqtuaġiġaat atlaŋnuqŋu. Agaayyutim suksraunġisinniagai taatnatchich iŋuich qanapak taimuŋa. <sup>10</sup>Quliaqtuaġikapku tusraayugaagiksuaq quliaqtuatlaitchuŋa quyalisuŋhiŋaġlugich iŋuich. Savaktauruŋa Christ-mi. Taatnaqŋuguasiŋ pisuqtillaaptun quyalisuŋhiŋaġiga Agaayyun. Uvaŋa quyalitŋiŋniangit-chuŋa iŋuŋnik.

### Qanuqhuni Paul-ŋum Uqqiraqtiguqtilaana

<sup>11</sup> Aniŋqatiumaanŋ, ilitchuŋitqugipsi uumiŋa, tusaayugaaŋiksuaq quliaqtuaŋikkaga iŋuŋniŋ iŋgitchuq. <sup>12</sup> Atakkii akuqtuŋgitchiga iŋuŋniŋ, naagaqaa kia-unniŋ ilisautiŋgitchaana, aglaan akuqtuŋgiga tusaayugaaŋiksuaq Jesus Christ-ŋum sagviutipmaŋa. <sup>13</sup> Tusaagiksi qanusutilaaga iŋuk iŋuŋŋaŋma Jew-ŋuruat ilitqusiatigun. Pisuqtilaaptun nagliksaaqtitatka ukpiqtuaŋuruat Agaayyutmun suli piyaquŋniaqŋugich ilunŋuktaitluŋa. <sup>14</sup> Kamaksritluktuŋa Jew-ŋuruat ilitqusiatnik iŋugiaktuaniŋ iŋuuqatiumniŋ, piyummatigillapiaqŋugu ilitqusiat sivulliapta. <sup>15</sup> Agaayyutim iluaqqutriŋigmigun piksraqtaagigaana savautitqupluni anigaluaqtitnaŋa. <sup>16</sup> Nakuunasugigaa sagviiŋiksrani iŋniŋmiŋik uvamnun quliaqtuaŋitquplugu tusaayugaaŋiksuaq Jesus-mik Jew-ŋuŋitchuanun. Taatnaqtuŋa ikayuqtisiuŋitchuŋa iŋuŋniŋ. <sup>17</sup> Jerusalem-muŋitchuŋa taapkunuŋa uqqiraqtaunaniktanun sivumni aglaan qilamiksrollapiaqtuŋa Arabia-muktuŋa. Kiŋuagunaasii utilgitchuŋa Damascus-mun.

<sup>18</sup> Jerusalem-muktuŋa piŋasut ukiut aquatigun qiŋiŋiaqŋugu Peter nayuutipluŋaasiiŋ ilaani akimiani uvluni. <sup>19</sup> Qiŋiŋitkitka atlat uqqiraqtit kisian James, nukatchiaŋikkana Atanŋuruam. <sup>20</sup> Aglaatka sagluuqtuaŋuŋitchut. Sivugaani Agaayyutim uqaqtuŋa ilumutuuruamik. <sup>21</sup> Kiŋuagun Syria-muktuŋa Cilicia-munlu. <sup>22</sup> Ukpiqtuaŋuruat Judea-mi ilisimaŋitkaatŋa kigiŋapkun. <sup>23</sup> Iliŋisa tusaalhiŋaŋaatŋa itna, “Taamna iŋuk nagliksaaqtitigikkaqput sivuani piyaquŋniaqŋugulu ukpiqutvut aglaan pakma quliaqtuaŋiliutiniŋaa ukpiqqun iŋmiŋik.” <sup>24</sup> Aasiiŋ iliŋisa nangaŋaat Agaayyun piquitigipluŋa.

### Paul-ŋum Akuqtukkauŋa Atlanun Uqqiraqtinun

**2** <sup>1</sup> Aquatigun akimaiguutailat ukiut Jerusalem-mun utilgitchuŋa piqasiqtuŋa Barnabas-mik, suli aullautripluŋa Titus-mik. <sup>2</sup> Aullaqtuŋa Agaayyutim aullatqiqupmaŋa. Sivulliuqtauruat ukpiqtuaŋuruani suksraaŋitniŋtunŋitkitka quliaqtuaŋianikkamnik suli quliaqtuaŋiniakkamnik. Taatnamik ilitchuŋipkaŋitka tusaayugaaŋiksuaq quliaqtuaŋikkamnik katimmatillakmatŋa. <sup>3</sup> Kia-unniŋ nunuriŋiaŋitkaa tuvaaqatiga Titus nalunaitŋutchiqulugu Jew-ŋuŋitkaluaqtitlugu. <sup>4</sup> Iŋaŋisa ukpiqsriŋŋuaqtit Titus taatnaquniŋaat. Iŋaliutiniqsut nalunautchiplutiŋ naipiqtuŋniaŋiŋaŋhuta. Iŋitchuŋisukkaat patchisaiŋipput Jesus Christ-kun Jew-ŋuruat maligutaksraŋitniŋ. Aasriiŋ savaktaagrugiliutitqiguŋaatigut Moses-ŋum maligutaksraiŋun. <sup>5</sup> Taatnaqaluaqtitluta malinŋuŋutingitchugut takku iŋuuniaqplusi maligullugu ilumutun tusaayugaaŋiksuaq. <sup>6</sup> Tamatkua kamagikkauplutiŋ sivulliuqtauruat ilaraŋaiŋitchut sumik quliaqtuaŋikkamnun. Taamna

nipiuttutigigiga atakkii uvamnun taapkua sivulliuqtauruaat itmiut atlatun iñuktitun. Sivugaani Agaayyutim kiñaunniiñ nakuutlunitchuq atlañiñ iñuñniñ. <sup>7</sup>Aglaali iłitchuğigaaat Agaayyutmun uvañalu Peter-lu quliaqtua-quliqpuq tusaayugaagiksuaamik, uvaña Jew-ñuñitchuanun aasiili Peter Jew-ñuruanun. <sup>8</sup>Agaayyutim Peter uqqiraqtiguqtitkaa Jew-ñuruanun, suli uqqiraqtiguqtitluña Jew-ñuñitchuanun. <sup>9</sup>James-lu Peter-lu suli John, kamagikkauplutinj sivulliuqtauruaat, iłitchuğigaaat Agaayyutim qaitchiñha uvamnun uumiña savaaqaiğmik. Akuqtuqhunuk ilaligaatiguk uvañalu Barnabas-lu. Tarra aņiğutirugut quliaqtuatlasiplunuk tusaayugaagiksuaamik Jew-ñuñitchuanun aasiili ilinjich Jew-ñuruanun. <sup>10</sup>Iñjhiññağniqsut itqagıtquplugich inuqsraqhutinj ukpiqsriuat Jerusalem-mi, taatna taamna piyummatigisuugaluakkağa atuumatquplugu.

### Paul-ñum Natqiksruğaa Peter Antioch-mi

<sup>11</sup>Aquagun Peter Antioch-mukman akililiğigiga iñugiaktuat ukpiqsriuat takkuatni atakkii killukuagñiqsuq. <sup>12</sup>Itनावva Peter killukuatuq. Peter Antioch-mun aggianikman niğiqatausuugaluagñiqsuuq ukpiqsriuanuñplutinj Jew-ñuñitchuani. Aglaan ilañich James-kuayaat tikitmata Peter-m iqsigiliutiniğai iñuich isumaqaqtuat iñuñnun nalunaitmiut-chiğuglugich. Taatnamik Peter piğñiqsuq iñmiñik Jew-ñuñitchuaniñ niğiqatigiñaiğugillu. <sup>13</sup>Atlas Jew-ñuñplutinj ukpiqsriuat ilalituiniqsut Peter-mun niğiqatauñaiğhutinj Jew-ñuñitchuani taimmaasriiñ ukpiñ-ñuaqtiguqhutinj. Unniñ Barnabas malinjğugutipmiñiqsuq Peter-mun. <sup>14</sup>Iłitchuğikapku iñuunianjñhat tuvrağlugu ilumutuuruña tusaayugaagiksuaam uqautigiga Peter sivugaatni iluqañisa, “Jew-ñugaluagtutin aglaan iñuuniaqtutin Jew-ñuñitchuatun. Suvaatami nunurivigich Jew-ñuñitchuat maligutchtiquplugich Jew-ñuruat atuiñhatnik?”

### Jew-ñuruatlu Jew-ñuñğitchuatlu Anniqsuqtauruaat Ukpiqsriğikun

<sup>15</sup>Iłumutuullapiaqtuq Jew-ñuñpluta animaiğput, makunatituuñilaag Jew-ñuñitchuatun killuqsagtutin. <sup>16</sup>Agaayyutim nalaunñasripkağumiñaitkaatigut iñmiñi tupiksriñhiñagupta maligutaksramik, aglaan nalaunñasripkağniagaatigut ukpiqsrigupta Jesus Christ-mik kisanik. Taamna nalupqinaigigikput. Taatnaqhuta ukpigigikputtuuq Jesus Christ, aasiñ ukpiqsriñhiñagupta Jesus Christ-mik Agaayyutim nalaunñasripkağniagaatigut. Agaayyutim nalaunñasripkağumiñaitkaa kiñapayaaq nalaunñasuktuaq Agaayyutmi tupiksriñhiñahagun maligutaksramik. <sup>17</sup>Isummatigilakput una, tunñavigiguptigu Christ ilaanun nalaunñasripkaquluta sivugaani Agaayyutim, iłitchuğiraupmiugut killuqsagtaunipluta atriplugich iluqaisa Jew-ñuñitchuat. Taamna qiniğitpa Christ-tuuq killuqsagtauniplugu? Naagapiagataq, taamna ilumutuunjichuq. <sup>18</sup>Aglaan una

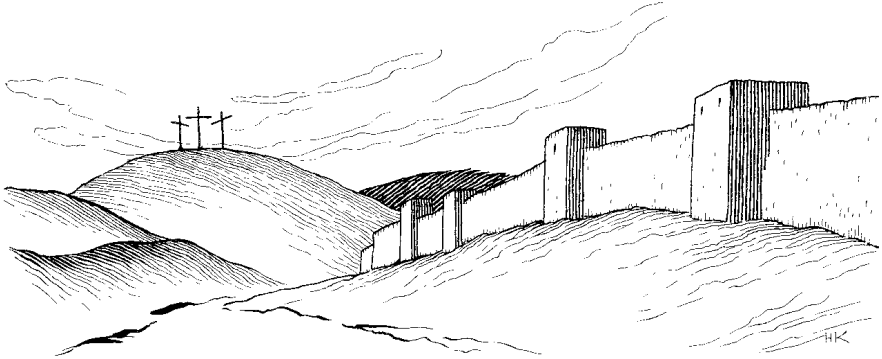
ilumutuuruq, uqautigiqqaaqapku maligutaksraq ihuaninñiplugu aasiin aquagun uqautigitqilgitlugu nakuuniplugu, taatnaqama navguiriguqtu-  
 19 Atakkii maligutaksrakun tuqunaruna maligutaksramun. Pakma inuutlasiruna Agaayyutim inuutqutaagun. Christ-mi kikiaktuutiqataurua-  
 tun piuna. 20 Taatnamik uvaunaungiqsuq inuuruuq, aglaan pakma Christ inuuruq uvamni. Inuuhhamni timipkun inuullapiaqtuna ukpiqsrihapkun Iginjanik Agaayyutim. Piqpagigaana suli qaitchipluni inuuhgimiinik piqutigipluna. 21 Ayanitkiga Agaayyutim ihuaqqutriha. Inuk nalaun-  
 nasritlasiniqpan Agaayyutmi tupiksrihihainagimigun maligutaksranik, Christ-nun tuqulha inuqnanqitchuq.

### Maligutaksrat naagaqaa Ukpiqsrihiq

**3** 1 Galatia-gmiiisii, kinnauruasii! Kia anatkuaqpasri? Quliaqtuaqutigipsi nalupqinaillapiaqtugu tuqulhagun Jesus Christ-nun sannigutami. 2 Iitichugisruktuna uumiina ilipsitini, akuqtuq-  
 pisiun Ipqitchuaq Irrusriq tupiksrihipsigun maligutaksramik? Naagga! Tusraagiksi tusraayugaagiksuaq ukpigiplugulu, taatnaqhusi akuqtugiksi Ipqitchuaq Irrusriq. 3 Aullaqniqqaaqtugu Agaayyutikuaqisi Ipqitchuakun Irrutchikun, suvaata sivutmugukpisi pakma sanjipsigun? Taamna kinniqtaullapiaqtuq! 4 Nagliksaaqutiqaqtusri pisigiplugu tusraayugaagiksuaq. Suiilaamun itpat? Ukpiqsrihiqsi atugumihaitpa? Taatniitlaitchuq! 5 Agaayyun qaitchiva ilipsitun Ipqitchuamik Irrutchimik tupiksrikap-  
 si maligutaksratigun? Naagga! Agaayyutim qaitchigaasri Ipqitchuamik Irrutchimik savakhuni quvinaqtuanik akunnapsitni atakkii tusraakapsi tusraayugaagiksuamik ukpiqsrirusri.

6 Abraham-tuuq ukpiqsrihiqsuq Agaayyutmik. Taatnaqtugu Agaayyutim akuqtugniqaa nalaunjaruaqiplugu. 7 Taavrumuuna iitichu-  
 gitlagiksi aullaqvipiaqatilaanat Abraham-mik—inuich ukpiqsriuat Agaayyutmik tunnavigiplugulu. Tamatkua aullaqvigigaat Abraham. 8 Agaayyutim sivuniksriqutiginigaa aglausimaruat uqalhatigun nalaunna-  
 sripkaqniagniplugich inuich ukpiqsrihatigun. Taatnaqtugu Agaayyutim quliaqtuaqutinigaa Abraham tusraayugaallautamik injilgaan, itnaqhuni, “Inupayaaq nanipayaaq ikayuusriaqagisiruq ilipkun.” 9 Abraham ukpi-  
 qsrihiqsuq taavrumina. Taatnaqhuniasii ikayuusriaqatuuq. Taatnatuntuuq tamatkua ukpiqsriuat Abraham-tun ikayuusriaqagisirut piqataulutinj ilaani.

10 Aglaan iluqatin inuich nigugaqaqtuat nalaunjaruanusrukhu-  
 tinj sivugaani Agaayyutim tupiksrihihainagimiktigun maligutaksramik nuyuaqnaqtuami piyaqqugvini itnut. Aglausimaruq Agaayyutim uqalhiini itna, “Kiñapayaaq atuiñgitchuaq supayaamik aglausimaru-  
 nik makpigaanini maligutaksram piyaqqukaugisiruq piqutigiplugu



(Gá 3.13)

tupiksriñgiihi.” <sup>11</sup> Taamna nalupqinaitchuq kiñaunniin iñuk nalaun-  
 ñasripkağumiñaitchuq sivuğaani Agaayyutim tupiksriñunipsuuq  
 maligutaksramik, takku uqautikkaaurugut Agaayyutim uqalhiñi, itna,  
 “Iñuk nalaunñaruq sivuğaani Agaayyutim iñuugisiruq ukpiqsriñikun.”  
<sup>12</sup> Aglaan iñuk tupiksriuruq maligutaksramik [Moses-ñum qaisañamik]  
 tunñaviqangitchuq ukpiqqutmik. Takku aglausimaruq Agaayyutim  
 uqalhani itna, “Iñuk tupiksriuruq maligutaksram iniqsruağipayaak-  
 kañanik iñuugisiruq.” <sup>13</sup> Tupigiyumiñaitkaptigu maligutaksrapayaaq  
 Agaayyutim patchisigigaatigut tuqqutqupluta, aglaan Christ-ñum  
 tasuğaatigut Agaayyutim atanniñhaniñ inañiutitigimigun uvaptik-  
 nun. Aglausimaruq Agaayyutim uqalhiñi itna, “Iñuk naktitauruq  
 napaaqtumun taamna taiyuaniqñuutitchiuruq.” <sup>14</sup> Taatnaqługu Jesus  
 Christ-kun taamna ikayuusriaq tikiumaniqsuq Jew-ñuñitchuapayaanun  
 Agaayyutim aqisruutigikkaña Abraham-mun. Iñupayaq tunñaviqalhi-  
 ñaqtuq Christ-mik akuqtuigisiruq Ipqitchuamik Irrutchimik Agaayyutim  
 aqisruutigikkañanik.

### Maligutaksratlu Aqisruutaalu Agaayyutim

<sup>15</sup> Aniqatiumaan, uvva urrakusraun iñuñmikñaqtaq, inñuk aqiq-  
 ruutipmanknik aglautiplutik suli nalupqinaiyausriqługu avatmun,  
 nalliaknikunniin suksraağumiñaitchaa taamna inillaksimaaniktuaq  
 sivunniugun naagaqaa atlanñuğumiñaitługu. <sup>16</sup> Agaayyun aqisruu-  
 tiqagniqsuq Abraham-mun kiñuviañiñunlu. Agaayyun nipliñgitchuq  
 itna, “Kiñuvianun” iñugiaktuanun, aglaan nipliqsuq, “Kiñuviañun”  
 atausriuruamun. Taamna atausriq Christ ittuq. <sup>17</sup> Una itnautigikka-  
 ğa, Agaayyutim maligutaksraña qaisauruq 430 ukiut pianikmata  
 nalupqinaiñaniqqaatitługu aqisruutaa Abraham-mun. Agaayyutim  
 sivunniugutaa Abraham-mun nalupqinaiyausiqqaatitługu suksraak-

kauyumiñaitchuq, atriługu iñuum anjigutaa nalupqinaiyaqsimaruaq suksraakkauyumiñaitmatun. <sup>18</sup>Uvva Agaayyutim aatchuğñaqpatigut akiqsruutigikkanañanik tupiksriñhiñagupta maligutaksramik? Qaṇaa, taatniingitchuq! Agaayyutim aatchuutiginigaa ikayuusriaq Abraham-mun inillaksimaaniktuakun akiqsruutmigun.

<sup>19</sup>Supayaaq tunṇaviqaqpan ukpiqsriñigmun, suvaata maligutaksraaq-pisa? Maligutaksraq ilłatauniqsuq aquagun tikkuağutitquplugich iñuich navguisaatnik maligutaksramik. Maligutaksraṇa Moses-ṇum iñuich maligutaksrağigaat agğiğñiałhanunaglaan kiṇuviaṇuruam akiqsruutauruam. Israğulğich qaiññiğaat maligutaksraq akunniğutauruamun, aasriiłi tikiutinigaa inuṇnun. <sup>20</sup>Aglaan akunniğutauruq inuqnanğitchuq atausriłhiñaq iñuk itman. Aasriiñ Agaayyun atausriuruq taamna.

### Suvaata Maligutaksraaqpa?

<sup>21</sup>Uvvaasriiñ maligutaksraq akitñaummatiniqpa akiqsruutaiñun Agaayyutim? Taatniingipiaqtuq! Tarra maligutaksram qaitchitłaniqpagich iñuich iñuułigmik, ilumun nalaunṇatlanayaqtugut Agaayyutim sivuğaani maligutchiłłaptigun taavrumiṇa maligutaksramik. <sup>22</sup>Aglaan taatniingitchuq. Agaayyutim uqałhan uqautinigaa iñupayaaq tigutaanuniplugu killuqsautmi. Agaayyun aatchuğunniqsuq akiqsruutigikkağmiñik iñuṇnun piqutigiplugich ukpiqsriłhatigun Jesus Christ-mik. Aatchuutigisunniğaa tamatkununa tunṇaviqaqtuanun ilaanułhiñaq.

<sup>23</sup>Taamna ukpiqqun tikitchaluaqnagu tigutaaginigaatigut maligutaksram. Patchisaiqsimaitchugut ukpiqqutim tikiññiałhanunaglaan. <sup>24</sup>Maligutaksram ataniginigaatigut agğiğñiałhanunaglaan Christ-ṇum. Tarra Christ agğiqman tunṇavigiaqsigikput Christ anniqsuqupluta killuqsautiptikniñ. Taatnaqlugu Agaayyutim akuqtuğaatigut nalaunṇasripluta ukpiqsriłłaptigun Christ-mik. <sup>25</sup>Aasriiñ pakmapak ukpigumiñaqsikapta Christ-mik ataniqanaiqsugut maligutaksramik. <sup>26</sup>Taatnamik iğñigiliutigaasri Agaayyutim tunṇavigikapsiuṇ Christ Jesus ukpiqsriłipsigun. <sup>27</sup>Iluqasri paptaakkaukapsi atausriṇṇuqataurusri Christ-mi, atiplusri Christ-mik liilaa. <sup>28</sup>Atlagiṇaiqsut Jew-ṇuruatlu Greek-ṇuruatlu, savaktaagruiłlu patchisaitchuatlu, aṇutitlu ağnatlu. Iluqasri atausriṇṇuqataurusri Christ Jesus-mi. <sup>29</sup>Taatnamik, piginiqpasri Christ-ṇum Abraham-ṇum kiṇuviağipmigaasri, sulipsuuq piññaktaaginiamigiksi Agaayyutim akiqsruutigikkaṇa.

**4** <sup>1</sup>Iłallaglagu uumiṇa itna, iğñiq paitchaktaaksrautilik ilłiğaanuṇṇağmiñi atlakaunğitchuq savaktaagruiłmiñ, iñuqagaluṇṇaisa suurat iṇmiñun. <sup>2</sup>Iłiğaanuṇṇağmiñi qaunaksriqaqtuq aṇalatiqaqhuniłu tikiññiałhanunaglaan piviksram aapaṇan inillakkaṇa. <sup>3</sup>Taatnatuntuuq uvagut. Iłiğaanuṇṇapta siłam aṇalarrutaisa aṇalatmigaatigut piguğaluaqata.

<sup>4</sup> Aglaan pivik inillaksimaruaq tikitman, Agaayyutim tuyuġigaa iġnġik-kani. Christ animaruq aġnakun malġutaksrakuuqplugu. <sup>5</sup> Agaayyutim tuyuġigaa tasuġuklugich aġalatittuat malġutaksramun, atakkii Agaayyutim iġnġitqugaatigut ilaanun. <sup>6</sup> Iłumun Agaayyutim iġnġigaaasri. Taatnaqlugu Agaayyutim tuyuġinġigaa Irrusria Iġnġimmi uummatiptiknun, taamnaasriiñ tuqluqhuni, “Abba, Aapaaj.” <sup>7</sup> Taatnaqhutin Agaayyutim pisulhagun savaktaagruunġiqsutin, aglaan Agaayyutim iġnġigaaatin, aasiiñ iġnġiniqpatin tarra paitchaktaaksrautilġuġnġiqsutin.

### Paul-ġum Isrumaalutiginġigai Galatia-ġmiut

<sup>8</sup> Inġilġaan iłitchuqsrigaluaqasri Agaayyutmik savaktaagruurusri tamat-kunuġa ilitqusriñun agaayyutaunġitchuanun. <sup>9</sup> Aglaan iłitchuġigikisi Agaayyun—naagauvva iłumun Agaayyutim ilisimagaasri—suvaata-mi utiġukpisi sayaitłutin atuġumiñaitłutinlu aġalarrutaiñun silam? Savaktaagruutiqiġukpisi tamatkunuġa tigutaanulusri? <sup>10</sup> Qaunaksruġisi uvlut, tatqich, ukiutlu suraġaġviich! <sup>11</sup> Naviasruutigipsi savathġinaġasruġa-luġa piilaa mun.

<sup>12</sup> Aniqatiumaaj, inġiqsruġipsi uvaptun ilitquplusri, [amiami niġiugaqa-qasri anniqsuġiaksrapsitñik tupiksriłipsigun malġutaksramik,] atakkii iłiġaruġa ilipsisun, [amiami tiliñġitchipsi malġutchiquplusri Jew-ġu-ruat malġutaksrañitñik]. Inġajma ilipsitñi pimaqluktanġitchipsitġa. Suvaatami pimaqluktaġukpisitġa pakma? <sup>13</sup> Itqagġinġitpisiunami atniġñ-a-łiġa piłguirrutiqaqłuġa quliaqtuaqama tusraayugaaġiksuumik ilipsitñun sivullġimmi? <sup>14</sup> Atniġñautiġa itkaluanġaan uuktuaġutauruatun ilipsitñun inuġluagġinġitchipsitġa naġġuġinġitłunalu, aglaan akuqtuġipsitñi isra-ġulgatun Agaayyutim, naagaunniñ Christ Jesus-tun. <sup>15</sup> Taimani qanutun quviasuktigivisi! Piyumiñagñiġupsi iraiġayaqtusri aasriiñ iriliutiluġik uvaġnun. Itqallagaġigiga. Suvaata isrummatigivisitġa atlanġuqluġu pakma? <sup>16</sup> Pakma uumiksririġuġniqpiġ ilipsitñun uqautikapsi iłumutuuruam-ik? <sup>17</sup> Tamatkua atlat inuich malġuaqtigiliutisukkaasri, aglaan taamna nakuunġitchuq. Tamatkua akililġisuqugaasri uvamnik maliquplutin iłinġich kisimiġ. <sup>18</sup> Nakuugaluaqtuq isrummatigillautagaitñi aglaan kisan ikayuutaukpan. Taamna nakuuruq ataramik, nayuutiłamniłhiñnaunġillaq ilipsitñi. <sup>19</sup> Iłiġaanuruasrii! Isrumaalutigillapiagipsi iġnġisuktuatun nanjir-rutiqaqmatun. Kipiġniqtuġa iłumun Christ-ġum Irrusria naamasitquplugu ilipsitñi. <sup>20</sup> Uvvatuq nayuutilaġa ilipsitñi pakma atlanġuġlugulu uqausriġa ilipsitñun. Qanuqsausiupiallaktuġa ikayuutauniksrapkun ilipsitñun.

### Atrikusaun Hagar-kunlu Sarah-kunlu

<sup>21</sup> Iłasri aġalatitqiguktut malġutaksramun. Uqautisritġa, tusraatłait-pisiuġ sumik Agaayyutim uqaqtılaaġa malġutaksram makpiġaanani?

22 Aglausimaruq Abraham malġunġnik iġñiqagņipluġu, iġaqataa savaktaagrukun aġnakun aasrii iġaqataa patchisaitchuakun aġnakun.

23 Iġñiņa savaktaagrukun aġnakun aniruuq iñuich piqusriatigun. Aglaan iġñiņa patchisaitchuakun aġnakun aniruuq Agaayyutim akiqsruutaa-gun. 24 Taapkuņniņa atrikusautiqaqtuņa. Tarra taapkuak aġnak ittuk malġuktun sivunniugutauruaktun. Atausriq sivunniugutauruuq malġutaksrauruq Agaayyutim qaisaņa iġġiġmiñ atiliņmiñ Sinai-mik. Iñuich iñuuruat taavrumuuna sivunniugutauruakun ittut savaktaagruatitun. Aasriiñ aġnaq atilik Hagar-mik taamna sivunniugutauruatun ittuq.

25 Taamna Hagar ittuq iġġisun Sinai-tun Arabia-mi ittuatun. Hagar atriqaqmiuq marrumiņa nunaqqimik Jerusalem-mik. Taavrumatun iñuich savaktaagruurut atakkii aņalatitlutiņ malġutaksramun. 26 Iġġua sivunniugutauruuq patchisaiġaaħuruq Agaayyutim qaisaņa Christ-kun. Aasriiñ aġnaq atilik Sarah-mik taamna sivunniugutauruatun ittuq. Taamna Sarah atriqaqmiuq Jerusalem-mik qilaņmiittuamik aakaupluni iluqaptikni. Taavrumuuna iñuich patchisaitchut atakkii aņalatitlutiņ Christ-mun.

27 Takku aglausimaruq Agaayyutim uqaħani:  
 “Quviasrugiñ aġnaaq qitunġitlaitchuatin!  
 Atuġiñ quvianakun nipitusiġutin,  
 iġñisuktuam atniġñaņanik iġlutunġitchuatin!  
 Atakkii aġnaq suksraakkauruuq qitunġaqtluņniaqtuq  
 taavrumakņa iġaqatiqaqtuamiñ.”

Isaiah 54:1

28 Aniqatiumaņ, pakma aņalatiņaiqsusri malġutaksramun. Iġiġaaġiliutigaasri Agaayyutim Isaac-tuntuuq piqutigiġluġu Agaayyutim akiqsruutaa. 29 Aglaan iñiġaan iġñiq aniruuq pisuħhatigun iñuich piyuaqġiġñiqsuq iġñiġmik aniruamik Agaayyutim Irrutchiġmigunlu pisuħhagunlu. Pakmanunaglaan taatnatunsuli ittuq. 30 Sumik Agaayyutim uqaħa uqaqaqpa? “Aullaqtirruņ savaktaagruk aġnaq iġñiņalu, takku savaktaagruum aġnam iġñiņa paitchaktaaqaaturuksraunġitchuq iġñiņani patchisaitchuam aġnam.” 31 Taatnaqhuta, aniqatiumaņ, iġiġaaġiņġitchaatiġut savaktaagruum aġnam, aglaan pigigaatiġut patchisaitchuam aġnam.

**5** 1 Christ-ņum patchisaikkaġigaatiġut. Taatnaġusri makitavigisriuņ payaņaiġusri iñuk patchisaiqsimaruatun, savaktaagrugiliutiņqinġia-qasri malġutaksramun!

### Iñuuniagitchi Atanġiqsimaruatun

2 Naalaġnisitchi! Uvaņa Paul iġitchuġitquġipsi uumiņa: nalunait-ņutchiqsitkupsi Jew-ņuruatun nalaunņapkaġniaġasugalusri sivuġaani Agaayyutim, Christ-mun anniqsuqtiņiñiġusri. 3 Kilitqilġitchiga kisu-



payaaq iñuk nalunaitñutchiqsittuaq: Taamna iñuk tupiksriruksrauruq iluqaitñik maligutaksramik. <sup>4</sup>Nalaunnasipkaqtausukkupsi Agaayyutim sivuğaani tupiksriñipsigun maligutaksramik, tammaigiksi Christ anniqsuutri suli piñjanikhusri iñuaqqutaaniñ Agaayyutim. <sup>5</sup>Aglaan uvagut, niğiuğagigikput Agaayyutmun nalaunnasripkağisiñiqput inmiñi ukpiqsriñiptigun. Taamna utaqqigikput ikayuutaagun Ipqitchuam Irrutchim uvaptikni ittuakun. <sup>6</sup>Tunñavigikaptigu Jesus Christ kisian iñuum nalunaitmiutaqañhalu naagaqaa nalunaitmiutaiñhalu suutaunğıt-chuq, aglaan ukpiqsriñiq savaaqaqtuaq piqpakrsriñikun.

<sup>7</sup>Piñlautağaluqaqtusri tupiksriplusri ilumutuuruamik. Kia nutqaqtit-pasri agaayyutikuğaiañipsitñi? <sup>8</sup>Aglaan nalupqinaitchuq Agaayyutim tuqñuqtigikkapsi nutqaqtingitkaasri. <sup>9</sup>Qaunatiqiağiglugu ilisauttun naalağnikkaqsi, takku itnaqsamaruq “Mikiruuram puvlaksautim puv-lagataqtittagigaa iluqaan qaqqiaksraq.” <sup>10</sup>Nalupqisuutigingitçhiga Atanikun isrummatiqagñiaqtilaaqsi uvaptun isrummatiqapmatun. Agaayyutim anasiññuqsagñiağaa iñuk avatvaqtitchiruaq ilipsitñik, kisuu-gisikpan. <sup>11</sup>Aniqatiumaan! Suvaata Jew-ñuruat piyuagugaaqpantja? Quliaqtuağingigigaa iñuum nalunaitñutçhiruksrauħa. Taamna ilumun inniqpan iñuilliuğutiqağayaitçhuna iñuñnik quliaqtuaqama Christ-ñum tuqñhanik sannigutami. <sup>12</sup>Uvvatuq tamatkua akatchiruat ilipsitñik igruiglich inmiknik.

<sup>13</sup>Aniqatiumaan, Agaayyutim patchisaigaaasri. Taatnamik killuliqit-qinñiaqasri kanjigruaqtapsigun, aglaan piqpakkutihikun savautilusri avatmun. <sup>14</sup>Tarra kamagigiksi iluqaan Agaayyutim maligutaksraña iñuukapsi uumuuna, “Piqpagiyumagiñ iñuuniaqatin iliptun ililugu.” <sup>15</sup>Aglaan atniagutigupsi pisaanñatiaqsilusriñu avatmun, qaunatiqiağigit-chi! Piyaquqtautiniaqtusri avatmun taatna pigupsi.

### **Savaaña Ipqitchuam Irrutchim Naagaqaa Savaaña Kanjigruaqtam**

<sup>16</sup>Uumiña uqautigipsi, Ipqitchuamun Irrutchimun aňalatitçhiuñ iñuuhiqsi. Taatnagupsi malinñuğuti yumiñaitçhusri kipiğniugutaiñun kanjigruaqtam. <sup>17</sup>Takku kanjigruaqtam kipiğniugutai akitñaummatirut kipiğniugutaiñun Ipqitchuam Irrutchim, suli kipiğniugutai Ipqitchuam Irrutchim akitñaummatirut kipiğniugutaiñun kanjigruaqtam. Taapkuak igluliugutiruk avatmun. Taatnamik patchisaiñgitchusri pitñaillugich sut pisukkaluakkasri. <sup>18</sup>Aglaan Ipqitchuamun Irrutchimun aňalatitnapsi, aňalatiqanğiqsusri maligutaksramik. <sup>19</sup>Kanjigruaqtam malinñutraqtitkaatigut sayuñahigmun ilaqatiqağaluagumi, atlatuñigmun ilaqataitkaluagumiñu, qaayuğnahigmunlu, aňalalguiñigmunlu uvaptiknik, <sup>20</sup>putqatahigmunlu aanguanun, aňatkuuñigmunlu, uumikkutiñigmunlu, sanmisihigmunlu, siqñatuahigmunlu, qatmiksaahigmunlu, uqavaaguu-

hìgmunlu, avgumahìgmunlu, ñmikuagutmunlu, <sup>21</sup>pijatuhìgmunlu, ññaqtuhìgmunlu, imilìguuuhìgmunlu, pivaahautigiplugu quviasruñniahìgmunlu suli atlanik taatnatun ittuanun. Uqautianikkaluaqmigigipsi sivuani, aasriiñ kilikkipsi pakma, itna, tamatkua taatna piruat itkumiñaitchut Agaayyutim añaayuqautaani. <sup>22</sup>Aglaali Ipqitchuam Irrutchim piqpakstripkagaatigut quviatchaugìhìgmìglu, tutqiuutmìglu, manimmìl-gutmìglu, ñhūaqutrihìgmìglu, nakuuhìgmìglu, tuniqsimmatrihìgmìglu, <sup>23</sup>piisaangiìhìgmìglu suli aṅalataalguhìgmik ñmun. Ìñuk ññuuruaq tamatkunuuna taluqsragumiñaitchuq malìgutaksramik. <sup>24</sup>Aasrii tamatkua Christ-mun pigiliutipkaqtuat kikiaktuutinigaat kanjìgruaqtaq pisugruaḡutituummaan kipiqniuḡutituummaanlu. <sup>25</sup>Ìñuuniaḡvigiguptigu Ipqitchuam Irrusriq, ki aṅalatitta Ipqitchuamun Irrutchimun. <sup>26</sup>Kamaṅṅiluta isrumaruksraunḡitchugut uvaptiknun, qinnaguksaḡutingìḡuta avatmun siḡṅakkutingìḡutalu.

### Ikayuutititchi Avatmun

**6** <sup>1</sup>Aniqatiumaṅ! Ìłaksi aṅuraukpan killukuatìkun ilipsi aṅalatituanu Ipqitchuamun Irrutchimun utiqtitaksragìgiksi taamna ññuk piisaangiìkìkun. Aglaan qaunagilusri ilipsitñun, atakkii aniqusraaqtitpiaqmìusri. <sup>2</sup>Ikayuutititchi avatmun sakiqniuḡìgmun ñḡipsi, akiyautìlusri avatmun uqumailìḡutipsìgun. Taatnaḡupsi tupigillapiaḡniaḡiksi malìgutaksraq Christ-ḡum qaisaṅa. <sup>3</sup>Kiñapayaaq ññuk isrumaḡumi nakuutluṅṅiluni atlaniñ, suunḡiñḡaḡmi, kinnilìlapiyaqtuq ññmiñun. <sup>4</sup>Ìñullaa naipiqtuḡli ññmiñun Agaayyutim sivuḡaani suraḡaḡi nakuupmagaan. Suragaḡi nakuuniqpan isrumakkutìgillautaḡniaqtuq ññmiñik. Kamasraaḡumiñaitchuḡaasriiñ nakuutluṅṅiluni atlaniñ. <sup>5</sup>Atakkii ññullaa isivḡikkauniaqtuq ññuuniaḡìgmìgun.

<sup>6</sup>Ìñuk ñḡisautikkauruaq Agaayyutim uqahìñik qaitchiruksraupmiuḡ ñḡisautriuruaḡun suuraḡmiñiñ. <sup>7</sup>Ukpìqsasri, kia-unniñ Agaayyun mitautigiyumiñaitchaa, atakkii ññuk akuqtuiñiaqtuq taatnatun aatchuiḡìgmìsun, atrìlugu nunalìqiri katitchiñiaqtuq qanutchiñik nautchiikkaḡmiñik. <sup>8</sup>Taatnamik ññuk tunḡaviḡaḡumi ññmiñun akuqtuiñiaqtuq piyaqquḡìgmik isruitchuamik, aglaan ññuk aṅalatiḡaḡumi Ipqitchuamun Irrutchimun akuqtuiñiaqtuq ññuuhìgmik isruitchuamik. <sup>9</sup>Aasrii mingūutailìlakput nakuurualìqìlìq, takku qapìḡaitchupta Agaayyutim akilìiviksraṅani akuqtuiñiaqtugut. <sup>10</sup>Taatnaqhuta, piviksraqaqtìlaaptiktun ikayuḡlavut ññupayaat, suvaluk tamatkua ukpìqsriqatauruaat.

### Aquillìch Kilìktuutitlu Paḡlatitlu

<sup>11</sup>Takkua, aglaich aglaatka aṅipiaqtut. Taatnaḡlugu ñḡitchuḡitlasriḡisi uvamnun aglaaḡitìlaaḡitìk. <sup>12</sup>Ìñuḡiaqtuat Jew-ḡuplutìḡ ukpìqsriuruaat

isrumatqugaasri nalaunjanilutin tupigikamitruḡ maligutaksraq. Aglaan nuyuaḡniqsut piyuaqsiuniagaasrugalutin malikkuminḡ Christ-mik kikiaktuutikkaauruamik. Taatnaqhutin nunurigaasri nalunaitḡutchiquplusri.

<sup>13</sup> Nalunaitḡutchiqurriruat malingitmigaat maligutaksraq. Naagauvva kimmutigigaat nalunaitḡutchiḡiksraqsi kamasraaḡutigihhiḡaḡukḡu-  
gu nalunaitḡutaḡa timipsi. <sup>14</sup> Aglaan uqavigaaḡutiqaqtuḡa kisanik sannigutaagun Atannapta Jesus Christ-ḡum. Christ-ḡum tuquḡhagun

kikiaktuutriviḡmi kanḡḡruaqtaq tuquḡaruq uvamni, suli pakma kanḡḡruaqtam aḡalatlaiqḡuḡa. <sup>15</sup> Tunḡavigikaptigu Christ Jesus kisan iḡuum nalunaitmiutaqḡhalu naagaqaa nalunaitmiutaiḡhalu suutaunḡitchuq, aglaan iḡuum anniqsuqsimaḡha nutaamun iḡuuḡiḡmun Christ-kun.

<sup>16</sup> Iluqaḡmiḡ aḡalatauruat taavrumuuna nutaakun Agaayyutim piksraqtaaḡigai tamatkua iḡuich, Israel-aagmiupiagaquḡugich. Tamatkua Agaayyutim qiḡuiḡiḡaḡalu iḡunḡuktaḡalu pigigaat.

<sup>17</sup> Uvakḡaniḡaglaan kia-unniḡ iḡuum pimaqḡuutitqiḡiḡiḡa, takku qilḡut timimni qiḡiḡitkaat savaktaaḡruupluḡa Ataniḡmun Jesus-mun.

<sup>18</sup> Aniqatiumaḡ, iḡuaqqutrisaan Atannapta Jesus Christ-ḡum nayuḡumagaasri. Taatnatuq.